

GRÆNSEFORENINGEN
FOR EN ÅBEN DANSKHED

Resultataftale 2022

Mellem Grænseforeningen og
Sydslesvigudvalget

1. Indledning

Denne resultataftale er indgået mellem Sydslesvigudvalget og Grænseforeningen. Resultataftalen omfatter dele af Grænseforeningens virke i perioden 1. januar 2021 til 31. december 2021, jf. § 5 stk. 2 i Lov om Sydslesvigudvalget og visse tilskudsordninger for det danske mindretal i Sydslesvig.

I aftalen er der formuleret konkrete resultatkrav for Grænseforeningen baseret på foreningens egne formulerede formål og målsætninger. Sydslesvigudvalgets driftstilskud udgør sammen med foreningens øvrige indtægter den økonomiske ramme, inden for hvilken Grænseforeningen skal opfylde resultataftalen.

Resultataftalen indgås med det formål at støtte Grænseforeningens folkeoplysende arbejde for at udbrede kendskabet til grænselandets forhold og for at sikre, at prioriteringen af tilskuddet fra Sydslesvigudvalget sker på et så oplyst grundlag som muligt.

Resultataftalen er ikke retligt bindende. Ifølge Lov om Sydslesvigudvalget og visse tilskudsordninger for det danske mindretal i Sydslesvig har Grænseforeningen alene driftsansvaret for egen virksomhed.

2. Præsentation af Grænseforeningen

2.1. Baggrund

Grænseforeningen blev oprettet 2. november 1920 ved en sammenslutning af sønderjyske foreninger fra hele landet. Indtil tiden efter 1945 havde foreningen navnet ”Grænseforeningen, Sønderjyske Foreningers Fællesraad”.

Som følge af spændingerne i grænselandet, navnlig efter 1933, voksede tilslutningen til Grænseforeningen. Frem til 2. verdenskrig havde foreningen 100.000 medlemmer fordelt på ca. 200 lokalforeninger. Foreningen oplevede den største medlemstilslutning i 1949. Her havde foreningen 200.000 medlemmer fordelt på 400 lokalforeninger. Siden midten af 1950'erne og parallelt med afspændingen i forhold til Tyskland er Grænseforeningens medlemstal gået tilbage og har i øjeblikket et niveau på ca. 11.100.

Grænseforeningen stod især i efterkrigsårene for indsamling af meget betydelige beløb til mindretallets kulturelle og pædagogiske arbejde. Det skete i en tæt dialog med Femmandsudvalget. Endvidere videreformidlede Grænseforeningen helt frem til 2009 ca. 25 % af statens bevilling til det kulturelle arbejde i Sydslesvig.

Efter årtusindskiftet og især efter den sidste store donation i 2002-2004 på 5.2 mio. kr. til et udendørs idrætsanlæg ved Idrætshallen i Flensborg indledte Grænseforeningen en langsom omstilling fra primært pengeindsamlende til primært folkeoplysende organisation.

Grænseforeningen modtog i 2020 et driftstilskud på **4.066.000** kr. hertil fra Sydslesvigudvalget. Tilskuddet er efterfølgende reduceret med 428 t.kr. grundet aflysning af Folkemødet på Bornholm, der dog modsvarer en øget bevilling på 50 t.kr. til Ungdommens Folkemøde; netto en reduktion på 377 t.kr. Under tabel 2 indgår Ungdommens Folkemøde under ”Grænselandet og undervisning”.

2.2. Organisation, medlemmer og personale

Grænseforeningen er paraplyorganisation for 58 selvstændige og lokale grænseforeninger med egne vedtægter, generalforsamling m.v. Landsforeningens sekretariat støtter lokalforeningernes arbejde på en

række områder såsom administration af medlemskartotek, opkrævning af kontingent, udarbejdelse og udsendelse af foreningsprogrammer, udsendelse af nyhedsbreve, afholdelse af diverse møder og kurser, økonomisk støtte til ture til Sydslesvig og udgivelse af magasinet Grænsen seks gange årligt. Magasinet sendes til medlemmer og meningsdannere og ligger desuden frit tilgængeligt på Grænseforeningens hjemmeside.

Landsforeningens øverste myndighed er Sendemandsmødet, hvor de delegerede vælger foreningens formand og bestyrelse. Af de i alt 17 bestyrelsesmedlemmer repræsenterer de 11 de fem regioner Syddanmark, Midtjylland, Nordjylland, Sjælland og Hovedstaden. Grænseforeningen Ungdom (GFU) har to repræsentanter i bestyrelsen. De øvrige fire er formanden, Peter Skov-Jakobsen, som vælges på Sendemandsmødet og tre ressourcpersoner, som udpeges af bestyrelsen.

Bestyrelsen fører gennem formanden tilsyn med foreningens administration og daglige ledelse, der varetages af foreningens sekretariat i København. Sekretariatet har 15 fuldtidsmedarbejdere (jf. Tabel 3), og det ledes af generalsekretær Knud-Erik Therkelsen.

I 2021 er medlemskontingentet til landsforeningen 120 kr. pr. husstand. Medlemskontingentet har været uændret siden 2010.

2.3 Nøgletal 2018-2021

Tabel 1. *Udviklingen i medlemstal*

	2018	2019	2020	2021
Lokale grænseforeninger	60	59	58	58
Enkeltpersoner	11.173	11.032	10.983	9.814
Uddannelsesinstitutioner	156	130	90	85
I alt	11.329	11.162	11.073	9.899

Tabel 2. *Udvikling i tilskuddet fra den danske stat - Sydslesvigudvalget*

(1.000 kr. løbende priser)	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Grænseforeningens kommunikation</i>	1.521	1.583	1.563	1.562	1.564
<i>Dansk-sydslesvigsk skolesamarbejde (indtil 2019 "Sydslesvigske Børns Ferierejser")</i>	739	726	659	659	657
<i>Grænselandet og undervisning</i>	885	869	1026	977	1.019
<i>13. årgangs informationsbesøg i København</i>	180	177	210	210	210
<i>Folkemødet på Bornholm</i>			231	659	659
Driftstilskud i alt	3.325	3.355	3.689	4.066	4.108
<i>Feriebørn 2.0</i>	920				
<i>Feriebørn 2.1</i>		475	380		
<i>Skolekonkurrence</i>				490	
<i>Folkemøde på Bornholm</i>	656	684			
<i>J-Lab</i>		106	28		
<i>Mojn, Moin – undervisningstilbud til grundskolen</i>					615
<i>Minority Change Maker</i>				190	300
Projekttilskud i alt	1576	1265	408	680	915

Tabel 3. *Udviklingen i antal medarbejdere*

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Faste medarbejdere	8	8,2	8,2	10,55	9,9	10,5	10,5	12
Projektmedarbejdere	0	1,3	1,5	1,25	2,3	4	3,5	2
Studermedarbejdere	0,5	1,1	1	1	1,4	1,4	1	1
I alt	8,5	10,6	10,7	12,8	13,6	15,9	15	15

2.4. Grænseforeningens hovedopgaver og målsætninger

Grænseforeningens centrale opgave er oplysning om det danske mindretal. Denne oplysning er tidligere sket med udgangspunkt i en national-historisk dagsorden, hvor modsætning og afgrænsning til vores tyske nabo spillede en væsentlig rolle. Grænseforeningen havde i 1949 200.000 medlemmer. Siden har medlemstallet, som også må være et udtryk for danskernes engagement i det danske mindretal, været konstant faldende og har nu nået et niveau på ca. 11.100. Undersøgelser har vist, at det generelle vidensniveau er lavt og Grænseforeningen ser det derfor fortsat som en nøgleopgave at løfte vidensniveauet via en række forskellige indsatser, som beskrives nedenfor.

Foreningen har gennem de senere år indledt en omstilling af oplysningsindsatsen, således at mindretallet ikke alene anskues som et resultat af historiske begivenheder, men også som en aktiv og engageret medspiller i forhold til de udfordringer, det danske folk står over for i en mere og mere globaliseret verden.

Grænseforeningens omstilling bygger på det synspunkt, at det moderne samfund kan finde megen inspiration til løsning af sine udfordringer i erfaringerne fra det dansk-tyske grænselands årtusindlange kulturmøde. Grænselandet har fået fornyet aktualitet med sine mange kulturmøder i en verden, hvor demokratiet og respekten for mindretal udfordres af nationalisme og populisme.

Grænseforeningen ønsker at bidrage til fastholdelse af centrale erfaringer og fælles værdier fra den historiske dagsorden som f.eks. demokrati, frisind og mindretalsbeskyttelse samt den stærkeste markør af alle, det danske sprog, som også i en globaliseret verden bør være komplet og samfundsbærende.¹

Når dansk sprog, kultur og danskhed omtales i Grænseforeningens formålsparagraf, forstår vi disse begreber som centrale værdier for det fællesskab, vi har med hinanden, før vi bliver politisk uenige. Vi er i Grænseforeningen optaget af, at symboler for dette fællesskab som f.eks. Dannebrog, kongehuset og Dybbøl Mølle overlever, ikke blot som bærere af en fælles historie, men også som kim til en fælles fremtid. Det samme gælder naturligvis, og helt konkret, det danske mindretal i Sydslesvig.

Dansk identitet er hverken endimensional, statisk eller eksklusiv. ”Danskerne findes i mange modeller”, som Ebbe Kløvedal Reich skriver, herunder som mennesker på vej til en ny identitet og mennesker med flere identiteter og flere sprog. Grænseforeningens oplysningsvirksomhed om det danske mindretal hviler på en balance mellem tradition og fornyelse i den vanskelige og følelseladete identitetsdebat. Foreningens oplysningsprojekter henter erfaringer i historien og bruger dem i den aktuelle sammenhæng.

Et godt eksempel er Grænseforeningens kulturmødeambassadører, der er et landsdækkende korps af 40 unge med forskellig mindretals- eller minoritetsbaggrund. Kulturmødeambassadørerne besøger uddannelsesinstitutioner i hele landet og holder dialogmøder med eleverne om spørgsmål som: Hvad er

¹ ”At et sprog er komplet, betyder at det kan anvendes på alle livets områder, og at et sprog er samfundsbærende, betyder at det anvendes i alle offentlige sammenhænge, dvs. retspleje, undervisning, officielle meddelelser, offentlige medier osv.”
Kilde: Dansk Sprognævn.

danskhed? Er man enten tysk eller dansk, eller kan man være både-og? Et dialogmøde varer typisk tre timer og faciliteres af 3-4 kulturmødeambassadører med forskellig baggrund som f.eks. dansk-tysk, dansk-afghansk og dansk-grønlandsk. Kulturmødeambassadørerne har altid en repræsentant fra det danske mindretal med, fordi dialogmøderne tager udgangspunkt i det dansk-tyske grænselands historie, hvor man har bevæget sig fra konflikt til fredelig sameksistens mellem mindretal og flertalsbefolkning. Grænseforeningens Kulturmødeambassadører drives for foreningens egne midler og modtager ikke tilskud via sydslesvigloven.

100-året for Genforeningen betød i 2020 øget aktivitet for Grænseforeningen, ind til pandemien stoppede det meste. Ud over en række markeringer i hele landet forsøgte vi at lancere en ny international dimension. Minority Changemaker Programme, et tre måneders højskoleophold på Jaruplund Højskole i Sydslesvig for unge fra mindretal over hele Europa, der kombinerer klassisk, alment dannende højskole med undervisning på universitetsniveau. Kurset varer 12 uger og er udviklet i et samarbejde mellem Grænseforeningen, Center for Grænseregionsforskning ved Syddansk Universitet, Jaruplund Højskole og Youth of European Nationalities (YEN). Kurset blev pga. pandemien aflyst og udsat, først til 2021 og senere til 2022, hvor det gennemføres i perioden 27. marts til den 24. juni 2022. Vi forventer 40 deltagere i aldersgruppen 18-30 fra forskellige nationale mindretal i Europa samt unge, der interesserer sig for emnet. På kurset vil erfaringerne fra det dansk-tyske grænseland fungere som inspiration til at fremme forståelse for andre mennesker med forskellige nationale, kulturelle og sproglige baggrunde – i et fælles Europa. Kurset skal endvidere ses som et forsøg på at styrke Flensborgs placering som europæisk mindretalscenter og dermed nordeuropæiske værdier i europæisk mindretalspolitik. Grænseforeningen afsatte i 2018 2,0 mio. kr. til dette formål. Dette beløb var brugt ved udgangen af 2020. I 2021 opnåede Grænseforeningen projektilskud fra Sydslesvigudvalget på 3.0 mio. kr. til gennemførelse af MCP i tre år. Efter aflysningen i 2021 forventes kurset gennemført i årene 2022, 2023 og 2024.

Hermed er bredden i Grænseforeningens hovedopgaver og målsætninger markeret. De helt konkrete opgaver er beskrevet i Grænseforeningens handlingsplan for 2022 (bilag 2).

3. Økonomi

Til løsning af opgaveporteføljen havde Grænseforeningen i 2020 indtægter for i alt 20.514 t.kr. Indtægterne fremgår af tabellen herunder:

t.kr.	Regnskabstal 2020		Budgettal 2021	
	DKK	Andel	DKK	Andel
Bidragyder				
Kontingenter	557	2,7	550	3,7
Private gaver og arv	229	1,1	190	1,3
Tilskud fra fonde og legater	7.864	38,3	4.585	30,9
Offentlige tilskud	3.845	18,7	4.236	28,5
<i>Resultataftale Sydslesvigudvalget</i>	<i>3.689</i>		<i>4.062</i>	
<i>Tilskud fra Tips og Lotto</i>	<i>156</i>		<i>170</i>	
Øvrige indtægter	89	0,4	297	2,0
Projektmidler	413	2,0	490	3,3
Modtagne midler til videreformidling	2.997	14,6	2.000	13,5
Finansielle poster	4.520	22,0	2.500	16,8
I alt	20.514	100,0	14.848	100,0

4. Konkrete mål for aktiviteter omfattet af resultataftalen

Resultataftalen omfatter fem afgrænsede aktivitetsområder under overskriften ”Oplysning i Danmark om grænselandets forhold”, nemlig

- 4.1 Grænseforeningens kommunikation
- 4.2 Dansk-sydsllesvigsk skolesamarbejde o.a. personlige møder
- 4.3 Grænselandet og undervisning
- 4.4 13. årgangs informationsbesøg i København
- 4.5 Folkemødet på Bornholm

4.1. Grænseforeningens kommunikation

Denne del af resultataftalen har til formål at fastholde og styrke Grænseforeningens kommunikationsindsats, der understøtter Grænseforeningens formål som folkeoplysende organisation: At støtte danskheden i grænselandet under sloganet: For en åben danskhed. Dertil at oplyse om det danske mindretal og grænselandet i Danmark. Dette skal ske ved,

- 1) at der ydes tilskud til den journalistiske og redaktionelle indsats på www.graenseforeningen.dk og de sociale medier, særligt Facebook
- 2) at der ydes tilskud til den journalistiske og redaktionelle indsats i magasinet Grænsen samt trykning og distribution af samme og
- 3) at der ydes tilskud til udarbejdelse og distribution af Grænseforeningens nyhedsbrev

Grænseforeningens kommunikationsplatforme

Grænseforeningens kommunikationsindsats sker dels via www.graenseforeningen.dk og de sociale medier, særligt Facebook, og dels gennem magasinet Grænsen, der udsendes med post og desuden offentliggøres på www.graenseforeningen.dk, og på Facebook.

Der skrives og udsendes nyheder om aktuelle emner, der vedrører det danske mindretal i Sydslesvig, det dansk-tyske grænseland og dansk-tyske forhold m.m. ca. tre gange om ugen. Nyhederne bliver offentliggjort på www.graenseforeningen.dk og på Facebook, med link til hjemmesiden.

Nyhedsbrev og leksikon

Hver anden uge udsendes Grænseforeningens nyhedsbrev til nyhedsbrevets abonnenter, herunder bl.a. Grænseforeningens medlemmer, en række beslutningstagere og interessenter, der tilmelder sig nyhedsbrevet på messer, folkemøder og festivaler, hvor Grænseforeningen er til stede, og på www.graenseforeningen.dk. Nyhedsbrevet indeholder de mest aktuelle og relevante nyheder fra de forgangne to uger. Der udsendes ligeledes nyhedsbrev, når der udkommer et nyt nummer af magasinet Grænsen, hvor der oplyses om indholdet.

Det digitale leksikon om grænselandet, som Grænseforeningen står bag, findes også på www.graenseforeningen.dk. Her kan søges oplysning om specifikke emner, personer, begivenheder,

kildetekster m.v. med relation til grænselandets forhold. Det digitale leksikon er suppleret med det kulturhistoriske leksikon ”Sønderjylland A-Å”, som er fuldt integreret.

Magasinet Grænsen

Magasinet Grænsen skrives og redigeres under en fri redaktionel ledelse. Der bringes journalistiske artikler inden for ovennævnte emnekreds og med yderligere perspektiverende leder, analyser, kommentarer samt boganmeldelser m.m. Grænsen har undertitlen ”magasin om mindretal, sprog og kultur”. Magasinet har et sidetal på minimum 32 sider og udkommer seks gange årligt til ca. 6.580 husstande (medlemmer, meningsdannere, medier, politikere, uddannelsessteder m.v.). Grænsen kan også læses digitalt på www.graenseforeningen.dk/gransen.

Hvad vil vi gerne opnå?

Der stiles imod størst mulig synergi mellem de forskellige medieplatforme. Der arbejdes målrettet med at øge indsatsen på de sociale medier, herunder især Facebook, for dels at nå bredere ud med oplysningsindsatsen og skabe et tilhørsforhold hos brugerne, og dels via Facebook at skabe størst mulig trafik til www.graenseforeningen.dk og hele Grænsforeningens onlineunivers, der også omfatter bl.a. undervisningssitet IetGrænseland.dk, ImGrenzgebiet.de, hjemmesiden for Grænsforeningens Elevambassadører, hjemmesiden for Grænsforeningens Kulturmødeambassadører samt hjemmesiden for Minority Changemaker Programme.

Synergien mellem de forskellige medieplatforme kommer bl.a. til udtryk ved, at der på den nye hjemmeside, der blev lanceret november 2019, kan linkes på kryds og tværs mellem nyheder, temaer og artikler i magasinet Grænsen.

Formålet er, at Grænsforeningens medlemmer, den almindelige dansker, herunder ikke mindst gymnasieelever, lærere og andre, der benytter Grænsforeningens medieplatforme i uddannelsessammenhæng, samt politikere og øvrige meningsdannere bliver oplyst på en kvalificeret måde om det danske mindretal og grænselandets forhold samt de deraf afledte emnekredse inden for danskhed, historie, identitet, kulturmøde, sprog og kultur. Formålet er også, at de regionale og landsdækkende medier kan benytte universet, når de skriver artikler og laver radio- og tv-indslag om ovennævnte emnekreds.

Kommunikationsindsats som opfølgning på genforeningsåret

Grænsforeningens kommunikationsindsats var skærpet yderligere i genforeningsåret i 2020, hvor der var stor medieopmærksomhed om de emner, som Grænsforeningen beskæftiger sig med. Kommunikationsindsatsen blev intensiveret med en kampagne for at hverve nye medlemmer til Grænsforeningen. Kampagnen, der giver mulighed for gratis medlemskab af Grænsforeningen i et halvt år og modtagelse af 3 numre af magasinet Grænsen gratis, indbefattede i 2020 bl.a. magasinet Grænsen som indstik i Weekendavisen og Kristeligt Dagblad (om genforeningsåret) og i JyskeVestkysten (om dansk-tysk venskabsår) samt annoncering om gratis medlemskab/3 numre gratis i en række landsdækkende aviser. Kampagnen fortsattes frem til 15. juni 2021, hvor genforeningsfestlighederne kulminerer og afsluttes med folkefest på Dybbøl Banke. Kampagnen, der fra 6. december 2019 til 1. september 2020 har resulteret i 1.409 nye medlemmer, forventes at resultere i endnu flere nye medlemmer af Grænsforeningen frem mod 15. juni 2021.

Øget trafik og udbredelse

Trafikken på de sociale medier lader sig måle via Google Analytics for så vidt angår www.graenseforeningen.dk, Facebook for så vidt angår likes, reaktioner og delinger på Facebook og Mailchimp for så vidt angår Grænseforeningens nyhedsbrev.

Der er på alle digitale platforme tale om en kontinuerlig stigning fra 2019 til 2020 i henholdsvis antal besøgende på sitet, likes, reaktioner og delinger på Facebook og antal modtagere af Grænseforeningens nyhedsbrev.

Der arbejdes på at fortsætte den positive udvikling på de sociale medier og magasinet Grænsen i 2021.

Opgaver	Resultatkrav	Resultatmål	Vægt i pct.	Bemærkninger
4.1.1 Administration af grænseforeningen.dk og sociale medier	Mange besøgende på Grænseforeningens hjemmesidekompleks.	200.000 besøg.		
	Researche, skrive og redigere nyheder, finde fotos. Offentliggøre nyheder på grænseforeningen.dk og Facebook.	3 nyheder om ugen / 175 nyheder om året.		
	Udvikle Grænseforeningens synlighed på de sociale medier ved at producere medierelevant indhold, f.eks. film og grafik.	Gennem 250 opslag nå 200.000 personer/ år på FB.		
	Få flere følgere på Facebook, hvor vi offentliggør nyheder m.m.	4.500 følgere på Facebook.		
	Grænseforeningens nyhedsbrev udsendes hver 14. dag/20 gange årligt.	5.000 modtagere af Grænseforeningens nyhedsbrev.		

4.1.2 Udgivelse af magasinet Grænsen	Skrive, redigere, trykke og distribuere 6 numre af Grænsen.	6 udgivelser á minimum 32 sider til 6580 adresser, heraf Folketingets medlemmer, regionsrådet i Syddanmark, danske medier m.m.		
4.1.3 Samlet kommunikationsindsats		Den samlede kommunikationsindsats skal bl.a. resultere i, at "Grænseforeningen" nævnes i nedennævnte størrelsesorden i Infomedias artikeldatabase:		
		1.250 gange i lokale/regionale, landsdækkende og internetmedier/webkilder.		
I alt			38,0 %	

4.2. Dansk-sydslesvigsk skolesamarbejde o.a. personlige møder

Denne del af resultataftalen har til formål at fastholde og styrke mødet mellem sydslesvigske og rigsdanske børn og unge gennem elevudveksling, efterskoleophold, besøg m.m. På den måde styrkes sydslesvigske børns bånd til danske familier samtidig med at kendskabet til det danske mindretal øges i Danmark.

Grænseforeningen har en lang tradition for at formidle personlige møder mellem sydslesvigske børn og unge og deres jævnaldrende i Danmark. I 1919 begyndte sydslesvigske børn at være på ferieophold i Danmark. I de første årtier var motivet dobbelt, nemlig at sikre børnene bedre ernæring end de var vant til og at give børnene mulighed for at lære en dansk hverdag at kende gennem indkvartering i private hjem. Denne aktivitet har haft enorm betydning for sydslesvigske børn og unges tilknytning til Danmark og dermed også for mindretallets tilknytning til dansk sprog og kultur.

I dag handler indsatsen om at formidle så mange møder mellem sydslesvigske børn og unge og deres jævnaldrende i Danmark som muligt. Fx via elevudveksling, efterskoleophold, oplysning, lejrskoleophold m.m.

Arbejdet i Danmark har følgende målsætninger:

- at gennemføre ca. 80 gæstelærerbesøg på grundskoler, efterskoler i Danmark.
- at fastholde og udvikle oplysningsaktiviteter i Danmark, både i forhold til den brede offentlighed og i forhold til grundskoler. Oplysningsaktiviteter omfatter bl.a. et lærerseminar og deltagelse i forberedende forældremøder i forbindelse med lejrskoler i Sydslesvig.

- at assistere med planlægning af lejrskoleophold og studieture til grænselandet.
- at oplyse om mulighederne for elevudveksling i ugerne 45, 46 og 47 på begge sider af grænsen. Arrangement af udvekslingerne i samarbejde med Rejsekontoret i Dansk Skoleforening for Sydslesvig e.V.
- at oplyse om rigsdanske unges muligheder for at tage 10. klasse i Sydslesvig.
- at arrangere lærerseminar for lærere fra Danmark i Sydslesvig.
- at formidle venskabsforbindelser mellem SSF-kredse og lokale Grænseforeninger. Bl.a. afholdes i 2022 et kontaktseminar.

Efterskoler

Siden 2005 har Grænseforeningen i samarbejde med Efterskoleforeningen og Dansk Skoleforening arbejdet målrettet på at skabe større interesse blandt sydslesvigske unge for et efterskoleophold i Danmark efter 9. eller 10. klasse. Fra under 20 elever i 2005 er vi i skoleåret 2020-21 på 99, svarende til ca. 20 % af en ungdomsårgang, eller halvdelen af de ca. 40% af en ungdomsårgang i Danmark, der kommer på efterskole. Der er tale om et lille fald i antallet pga. pandemien. Der skal i de næste par år gøres en ekstra indsats både nord og syd for grænsen for at få antallet af efterskoleelever øget igen.

Formålet er dobbelt. Dels at styrke de unge sydslesvigeres kendskab til dansk sprog og kultur og give dem lejlighed til at knytte kontakt til jævnaldrende i Danmark. Dels at efterskolerne bruger de unge sydslesvigeres tilstedeværelse til at inddrage emnet ”Det danske mindretal” i undervisningen. Samtidig har det kolossal betydning for udviklingen af de unges mindretalsbevidsthed at møde rigsdanske unge. Det er først i dette møde, at de unge sydslesvigere for alvor opdager, at de har en særlig baggrund og identitet.

Arbejdet består af følgende elementer:

1. En række efterskoler tilbyder sydslesvigske unge at komme på to ugers gratis efterskoleophold i løbet af foråret for at give de unge en ide om, hvad en efterskole er. Arrangeres i samarbejde med Dansk Skoleforening for Sydslesvig e.V. og Efterskoleforeningen.
2. I ovennævnte sammenhæng afholdes hvert år et kursus for danske efterskolelærere, hvor mindretallet præsenteres ud fra forskellige vinkler. Kurset afsluttes altid med et møde med lærere fra fællesskolerne, hvor man indgår konkrete samarbejdsaftaler.
3. Der afholdes i februar 2020 ”Efterskolernes Dag” i Sydslesvig, hvor en vifte af efterskoler præsenterer sig for unge sydslesvigere og deres forældre.
4. Ovennævnte aktiviteter skal ses i sammenhæng med Skoleforeningens og Grænseforeningens samarbejdsprojekt ”Mindretal på Efterskole”, hvor der gennemføres et formøde og et ”Velkommen hjem møde” for alle sydslesvigske efterskoleelever, og hvor der arbejdes med ”24-timer på efterskole”, som finansieres af projektet. Der samarbejdes om disse aktiviteter, men aktiviteterne finansieres adskilt

Planlagte aktiviteter

I 2022 vil vi besøge danske uddannelsesinstitutioner, festivaler og messer, udvikle studieture/lejrskoler og andet relevant konsulentarbejde.

Opgaver	Resultatkrav	Resultatmål	Vægt i pct.	Bemærkninger
4.2.1 Oplysning	Udadvendt aktivitet (bl.a. Feriemessen i Herning).	Taler med 500 interesserede og får nye modtagere af nyhedsbrevet.		
	Kommunikationsafdelingen udarbejder annoncer og pr-materiale og udfører øvrigt pressearbejde.			
4.2.2 Øge antallet af danske og sydslesvigske udvekslings elever		150 elever fra Danmark og 150 elever fra Sydslesvig.		
	Intensivere kontakten til grundskoler ved at fastholde gæstelærerbesøg.	Besøge 80 klasser om året.		
4.2.3 Styrke Grænseforeningens lokalforeningers engagement i at facilitere personlige møder	Udvikle målrettede værktøjer til arbejdet i marken.	Give bedre redskaber til kontakter til lokale medier og møde folk i marken, f.eks. hjemmeside, Facebook, brochurer og artikler.		
4.2.4. Øge antallet af sydslesvigske unge på danske efterskoler	Øge kendskabet ved: at stimulere samarbejde mellem Skoleforeningen og Efterskoleforeningen. i samarbejde med Dansk Skoleforening og Efterskoleforeningen at få flere på gratis 2-ugers ophold.	Afholde mindst to fælles møder på lederplan. Gennemføre seminar for lærere fra danske skoler i Sydslesvig og efterskoler i Danmark.		
I alt			16,0 %	

4.3. Grænselandet og undervisning

Denne del af resultataftalen beskriver samarbejdet mellem Dansk Skoleforening og Grænseforeningen om ”Grænselandet og undervisning”, som blev påbegyndt i 2006, og som i årene 2011 og 2012 modtog projektstøtte fra Sydslesvigudvalget. Fra og med 2013 er dette område indarbejdet i Grænseforeningens

resultataftale. Fra primært at være rettet mod ungdomsuddannelserne, har projektet i dag et videre fokus, hvor der også er kontakt til grundskolen og til flere videregående uddannelser.

Formål

”Grænselandet og undervisning” bidrager til at formidle viden om og skabe interesse for det dansk-tyske grænseland og det danske mindretal i Sydslesvig blandt børn og unge i Danmark. Aktiviteterne omfatter både en videreførelse af ”Elevambassadørerne” og en sammenkobling af denne aktivitet med forskellige pædagogiske initiativer i forhold til grundskole, efterskoler og ungdomsuddannelser i Danmark, herunder fortsat udvikling af undervisningsmateriale.

Baggrund

Elevambassadørerne

Elevambassadørprojektet (se <https://elevambassadoererne.graenseforeningen.dk/> og projektets sociale medier; Facebook, Instagram og Snapchat) blev søsat i foråret 2006 i et samarbejde mellem Grænseforeningen og Duborg-Skolen med det dobbelte formål at skabe en større mindretalsbevidsthed hos de unge i mindretallet og sikre et større kendskab til mindretallene og grænselandet hos unge i Danmark. I 2010 kom A.P. Møller Skolen med i projektet og i 2011 blev unge fra det tyske mindretals gymnasium i Aabenraa (Deutsches Gymnasium für Nordschleswig) inddraget. Deutsches Gymnasium bidrager økonomisk til projektet, så det dækker udgifterne til deres elevers deltagelse.

De elever, der melder sig til at være elevambassadører, får en grundig uddannelse, herunder en indføring i grænselandets historie, mindretallets institutioner og andet relevant i forhold til grænselandets udvikling. Dertil kommer arbejdet med deres personlige historier og formidlingen af disse. En vigtig del af dette handler om at forholde sig til egen identitet, til at være dansk-tysk, to-sproget m.m. Endelig lærer de at facilitere workshops og andre former for aktiviteter.

Grupper af elevambassadører har siden 2006 været udsendt til grundskolens ældste klasser og ungdomsuddannelser i Danmark. Her fortæller Elevambassadørerne om deres mindretalsliv, laver forskellige øvelser og indgår i dialog med de unge, som de besøger i Danmark. De er også med til at igangsætte og gennemføre workshops. Det har vist sig at berige begge parter. De unges personlige historier er med til at give en viden om og et indblik i det danske mindretal i Sydslesvig og livet i grænselandet. Samtidig er historierne gode afsæt til en videre snak om kulturmøder, identitet, fordomme, mindretalsrettigheder, demokrati og meget mere.

Både de eksterne besøg (elevambassadører besøger uddannelser i Danmark) og interne besøg (elever fra Danmark vises rundt på gymnasierne i Sydslesvig) har vist, at de danske unge i mødet med ambassadørerne får nye perspektiver på det at være dansk og forholdet til både det tyske og det europæiske. Ung-til-ung møderne løfter vidensniveauet og skaber reel interesse for mindretallet hos elever på de forskellige uddannelsesniveauer i Danmark.

Elevambassadørerne er med til at give en mere positiv tilgang til det tyske, ligesom de er med til at italesætte spørgsmålet om dansk identitet i en verden, der præges af globalisering på mange forskellige niveauer.

Sideløbende har Grænseforeningens pædagogiske konsulent taget en lang række forskellige initiativer i forhold til unge og ungdomsuddannelserne med det formål at oplyse om det danske mindretal i Sydslesvig, herunder gøre brug af elevambassadørerne. Især har der været fokus på udviklingen af

tværfaglige/flerfaglige forløb, temadage og tilbud om studieture til Sydslesvig. Derudover er en række nye platforme taget i brug. Det gælder Folkemødet, Ungdommens Folkemøde, Roskilde Festival og lignende festivaler, undervisnings- og læringsmesser, ungekonferencer og andre steder, hvor elevambassadørerne kan være med til at synliggøre det danske mindretal og grænselandet.

Undervisningsmateriale

I 2009 udgav Grænseforeningen i samarbejde med Forlaget Columbus undervisningsbogen ”Grænseland - krig og kulturmøde”, der er rettet mod ungdomsuddannelser. Bogens 1. oplag er udsolgt. 2. oplag findes som e-bog.

Som en naturlig forlængelse af dette blev undervisningsportalen ietGrænseland.dk udviklet. Portalen gik i luften i efteråret 2015. ”ietGrænseland.dk” sætter grænselandet og dets historie ind i en moderne kontekst, så elever på ungdomsuddannelser kan se deres egen historie i den store historie. Portalen henvender sig til et bredt udbud af fag, men har især fokus på historie og samfundsfag.

Undervisningsmaterialet er udviklet, så det lever op til læreplanernes krav, og opgaverne er inddelt i temaer og markeret med de relevante fag. Flere af opgaverne lægger op til tvær- og flerfaglige samarbejder og passer derfor godt ind i den seneste stx-reform.

”ietGrænseland.dk” er ikke en grundbog, men indeholder en række opgaver, der skal give de unge mulighed for på en inspirerende måde at blive ført rundt i grænselandets historie og de mange spændende fortællinger grænselandet kan byde på. Der er i relation til jubilæet i 2020 udarbejdet både tidslinjer og forløb, der gør det nemt for lærerne at inddrage det i undervisningen. Der er endvidere udarbejdet opgaver og aktiviteter, der tager højde for nogle af nye undervisningsformer, der er opstået under corona-nedlukningen. <http://www.ietgraenseland.dk>

I 2019 er der udkommet en tysk udgave af portalen, der hedder ”Im Grenzgebiet.de”. Portalen er udarbejdet i et samarbejde mellem Grænseforeningen, Region Sønderjylland-Schleswigs KursKultur og Nordisk Institut på Christian-Albrechts-Universität i Kiel. Portalen henvender sig til undervisere på ungdomsuddannelser på begge sider af grænsen. <http://imgrenzgebiet.de/>

De to sider er under fortsat udvikling, så der tages højde for aktuelle temaer, særlige begivenheder, nye lærerplaner og undervisningsvejledninger m.m.

Det er desuden vigtigt, at sitet følger med den teknologiske udvikling og er i stand til at tilbyde nye aktiviteter og features. Pandemien og nedlukningen viste, at det er vigtigt at være på forkant med den digitale udvikling og have gode og relevante tilbud på dette område.

Begge sider har i 2020 fået nyt layout og blevet lettere at navigere rundt i.

I foråret 2020 udgav Grænseforeningen to nye bøger primært rettet mod grundskolens mellemtrin. ”Mojn, Moin – mindretalsbørn i grænselandet” er en blanding af fagstof, hverdagsberetninger og fiktion og findes i både en dansk og en tysk udgave. Bøgerne kan rekvireres gratis og findes desuden som pdf på Grænseforeningens hjemmeside.

Til bøgerne findes på hjemmesiden desuden forslag til opgaver m.m., som gør det let for underviserne at komme i gang. <https://graenseforeningen.dk/undervisning/tilbud-til-grundskoler/mojn-moin>

Der er et ønske om også fremadrettet at kunne tilbyde relevant materiale til de yngre årgange.

Aktiviteter for undervisere

Første skridt mod at nå børn og unge er at engagere deres undervisere. Grænseforeningen har derfor en række tilbud, der retter sig mod underviserne og på forskellig vis tydeliggør grænselandet og det danske mindretals relevans i undervisningen i grundskolen og på ungdomsuddannelser.

Omfanget af de forskellige tilbud kan variere alt efter efterspørgsel.

- 1) Konsulentvirksomhed i forhold til enkelte lærere og lærergrupper (forløb, besøg, studieture m.m.)
- 2) Minikurser og inspirationsdage på den enkelte skole eller for grupper af skoler/lærere
- 3) Temadage og workshops for både lærere og elever
- 4) Kurser og konferencer
- 5) Deltagelse i undervisningsmesser i København og Aarhus
- 6) Samarbejde med etablerede undervisningsforlag

Konsulentvirksomheden foregår både pr. mail, telefon og besøg på uddannelsesinstitutioner og er oftest relateret til den enkelte lærers idéer og ønsker.

I forhold til kurser og konferencer har det vist sig at være en fordel at samarbejde med de faglige foreninger, både på ungdomsuddannelserne og i grundskolen. De seneste år har Grænseforeningen haft en tæt kontakt til Foreningen af lærere i samfundsfag (Fals), Historielærerforeningen og Tysklærerforeningen i gymnasiet samt Foreningen af lærere i historie og samfundsfag (Falihos) og Tysklærerforeningen i grundskolen.

Deltagelsen i de to store undervisningsmesser, Lærfest i København og Lærfest i Aarhus har givet mulighed for at komme i kontakt med en bred vifte af undervisere og inspirere dem til at bruge grænselandet i undervisningen. Messerne giver mulighed for både at indgå konkrete aftaler og skabe nye netværk. Siden 2019 har Grænseforeningen sammen med grænselandets mindretal samlet kræfterne under mottoet ”Grænselandet – kulturmøde og læringsrum”. Dette samarbejde vil fortsætte, for at være flere sammen skaber større synlighed og en bredere faglig sammenhæng. Samtidig løfter det samarbejdet mellem grænselandets interessenter.

Planlagte aktiviteter

2022 vil fortsat bære præg af den lange nedlukning og de mange restriktioner på grund af Covid-19. Vi vil derfor have fokus på at genoprette kendskabet til Grænseforeningens mange tilbud, herunder især Elevambassadørprojektet. Der vil fortsat være digitale tilbud, men ønsket er i så stort omfang som muligt igen at få gang i de fysiske møder.

Elevambassadørerne

Det altafgørende er at få genskabt fællesskabet i elevambassadørgruppen. Det er derfor vigtigt at kunne gennemføre forskellige arrangementer, hvor eleverne har mulighed for at være sammen på tværs af årgange og skoler. Det handler om at få genetableret en fælles korpsånd og sikre kendskabet til hinanden.

I forhold til elevambassadørernes uddannelser, vil der fortsat være fokus på deres personlige fortællinger om det at tilhøre, være vokset op i og socialiseret ind i grænselandets nationale mindretal. De vil fortsat indgå i udviklingen af relevante aktiviteter og workshops til brug ved både eksterne besøg (elevambassadører besøger ungdomsuddannelser i Danmark) og interne besøg (elever fra Danmark vises rundt på gymnasierne i Sydslesvig). De vil desuden blive inddraget i arbejdet med de nye digitale tilbud.

Der vil blive arbejdet på at gøre opmærksom på Elevambassadørprojektet og de forskellige muligheder for at møde de unge fra mindretallene. Det gælder især uddannelsesinstitutioner, men også andre grupper, som kan have glæde af et møde med de unge.

Elevambassadørbesøg er gratis for den rekvirerende institution. Dermed sikres, at aftaler om besøg ikke bliver gjort til genstand for økonomiske overvejelser og prioriteringer.

Elevambassadørerne ledes og koordineres i Sydslesvig af to gymnasielærere ved hver af de to danske gymnasier samt to lærere ved Deutsches Gymnasium für Nordschleswig. De står for udvælgelse af ambassadørerne, den daglige kontakt, interne besøg og fælles koordinering af projektet. Skoleforeningen har indarbejdet lønmidler til dækning af dette arbejde i foreningens resultataftale for 2022.

Grænseforeningen har det overordnede ansvar for planlægning og gennemførelse af uddannelsesforløbene, koordinering af udsendelse af de unge (eksterne besøg), oplysningsarbejde overfor skolerne, planlægning af deltagelse i festivaler og messer samt vedligeholdelse af hjemmeside m.m.

Det tyske mindretal betaler sin andel af udgifterne til Elevambassadørerne. Der tilføres ikke midler fra Resultataftalen til det tyske mindretal.

Der er kontakt til og samarbejde med fællesskolefaget SydslesvigCrew i Sydslesvig og Frühbotschafter i Nordslesvig, så der skabes bedst mulig synergi mellem de to projekter. Der er desuden et samarbejde med ADS Grenzfriedensbund om også at give Elevambassadørprojektet en platform i Slesvig-Holsten. Det er forventningen, at der i 2022 vil tilflyde Elevambassadørprojektet midler fra det slesvig-holstenske undervisningsministerium via ADS-Grenzfriedensbund.

Se særskilt orientering om denne problemstilling.

Aktiviteter for undervisere

Der vil fortsat være fokus på at få flest mulige uddannelsesinstitutioner og undervisere i tale.

Vi vil synliggøre og øge kendskabet til undervisningsportalerne ietgrænseland.dk og imgrenzgebiet.de og det digitale materiale til Mojn, Moin. Ud over Grænseforeningens egne aktiviteter vil der være et fortsat samarbejde med relevante forlag.

Grænseforeningen vil fortsat tilbyde konsulentbistand i forhold til aktiviteter på den enkelte skole og ved lejrskoler og studieture til grænselandet. 2020 har affødt en øget interesse for besøg i området fra både grundskoler og ungdomsuddannelser, hvilket ønskes fastholdt og videreudviklet.

Der vil igen blive udbudt kurser i bl.a. Flensborg i samarbejde med de relevante faglige foreninger. Det gælder både grundskolen og ungdomsuddannelser.

Foredrag og workshops for elever

Grænseforeningens konsulenter kommer ud på grundskoler og ungdomsuddannelser og holder foredrag og/eller afvikler workshops. Det kan være både i en enkelt klasse eller for en større gruppe elever. Besøgene vil oftest være i samarbejde med eller som supplement til elevambassadørernes besøg.

Undervisningsmateriale

Der vil især være fokus på de digitale tilbud. I først omgang gælder det om at få ietGrænseLand.dk og

Opgaver	Resultatkrav	Resultatmål	Vægt i pct.	Bemærkninger
4.3.1 Uddanne elevambassadører	<u>Fælles aktivitetsdag</u> Arrangere to uddannelsesseminarer i efteråret 2022.	60 deltagere i aktivitetsdag. 40 deltagende elevambassadører i hvert seminar.		
4.3.2 Elevambassadører møder danske unge	Sikre kendskab til projektet og dets indhold. Sikre grundlaget for de unges aktiviteter. Koordinere bestilling og udsendelse. Hjælpe med besøg i Sydslesvig. Deltage i koordineringsmøder.	Møde med mindst 1.000 unge fra ungdomsuddannelser i Danmark. Møde med 400 unge fra andre uddannelser. Disse møder kan ske både fysisk og digitalt.		
4.3.3 Gennemføre konsulentbesøg med foredrag og workshops på uddannelsesinstitutioner	Sikre kendskabet til tilbuddene. Udarbejde foredrag og workshops.	Kontakt til mindst 500 elever på uddannelsesinstitutioner gennem foredrag og workshops.		
4.3.4 Udvikle og gennemføre aktiviteter rettet mod undervisere i Danmark	Fortsat udvikling af undervisningsforløb og andre relevante tilbud. Udføre rådgivnings- og konsulentopgaver. Udvikle konkrete kursus- og seminartilbud.	Besøg på 5 ungdomsuddannelser i Danmark. Arrangere/koordinere studiebesøg el.lign. i grænselandet. Arrangere mindst et dagsseminar for undervisere og et todages kursus.		

4.3.5 Udbrede kendskabet til de forskellige tilbud til uddannelsesinstitutioner	Kontakt til grundskoler og ungdomsuddannelser/undervisere. Kontakt til andre uddannelsesinstitutioner. Udarbejde informationsmateriale til de relevante institutioner. Bruge sociale medier.	Kontakt til mindst fem faglige foreninger. Kontakt med undervisere fra 8 forskellige institutioner. Deltagelse i mindst 2 messer/festivaler.		
4.3.6 Gøre det nemt og tilgængeligt for undervisere at inddrage grænselandet i undervisningen	Opdatere og videreudvikle undervisningsmaterialet ”ietGrænseland.dk” og ”imgrenzgebiet.de”. Gøre portalen mere interessant for eleverne. Øge portalens tværfaglige funktion ved at inddrage flere fag. Samle relevante links, artikler, litteratur m.m. Sikre at grænselandet også indgår i mere generelt undervisningsmateriale.	Lægge min. 15 nye opgaver op. At hjemmesiden har mindst 5.000 sessioner og 20.000 sidevisninger.		
4.3.7 Udvikle undervisningsmateriale til grundskolen	Udvikle opgaver og andet relevant til ”Mojn, Moin”. Sikre kendskab til materialet.	Lægge 3 nye opgaver eller aktiviteter op.		
I alt			24,9 %	

4.4 13. årgangs besøg i København

Denne del af resultataftalen beskriver samarbejdet mellem Dansk Skoleforening og Grænseforeningen om ”13. årgangs besøg i København”, som blev indledt i 2007, som i 2012 fik projekttilskud fra Sydslesvigudvalget og som fra og med 2013 har været indarbejdet i resultataftalen mellem Grænseforeningen og Sydslesvigudvalget.

Formål

Aktiviteten har til formål at give alle afgangselever fra Duborg-Skolen og A.P. Møller Skolen mulighed for at besøge den danske hovedstad. Besøget har både et socialt og et oplysende formål. Det er elevernes sidste tur sammen i deres tid i det danske skolesystem i Sydslesvig og desuden en mulighed for at være sammen på tværs af klasser og de to skoler. Det oplysende element kan variere. Det kan indeholde studieinformation, møde med danske politikere, virksomhedsbesøg, relevante oplæg/foredrag og ture, der er med til at øge kendskabet til København.

Baggrund

På foranledning af Grænseforeningen har Duborg-Skolens 13. årgang siden 2007 været inviteret på en 3-dages tur til Danmark forud for deres studentereksamen. Siden 2012 har også afgangselever fra A.P. Møller Skolen deltaget.

Arrangementerne har været succesfulde i den forstand, at de institutioner, politikere og erhvervsfolk, som har været værter, alle har været begejstrede for eleverne – selvfølgelig ud fra forskellige motiver: fx et ønske om at bjærge studerende til netop deres institution eller et ønske om at lokke studenterne til Danmark, fordi de tydeligt fremstår som en ressource for det danske samfund.

For eleverne har succesens især ligget i det sociale samvær. Desuden har de gennem besøgene fået gode og relevante informationer, der ifølge deres egne udsagn har været givende både i forhold til studievalg og et bedre kendskab til Danmark. Samtidig har eleverne været fremragende formidlere af Sydslesvig og sydslesvigske forhold til modtagerne i Danmark.

Omfang og indhold

Turen strækker sig over to dage og transporten sker med bus (afgang tidlig morgen dag et og hjemkomst sen aften dag to) i forårssemestret (januar-april) med overnatning på vandrehjem.

Da mange af de unge sydslesvigere påtænker at studere i Danmark, er mindst et af programpunkterne et studieorienteret besøg. Det kan være på Professionshøjskolen København, Copenhagen Business School, Københavns Universitet eller Danmarks Tekniske Universitet.

Et andet element er et seminar eller konference, hvor de unge fra Sydslesvig kommer i dialog med andre unge, politikere og/eller erhvervsledere i Danmark. Besøget og muligheden for at komme til orde betyder meget for de unge. Uanset arrangementet vil medlemmer af Sydslesvigudvalget få mulighed for at møde de unge og synliggøre relationerne mellem Danmark og mindretallet.

Endelig lægger vi vægt på, at de unge får en kulturel oplevelse og derigennem får en bedre indsigt i dansk kultur, sprog og/eller historie.

Dansk Skoleforening og Grænseforeningen ser 13. årgangs besøg i København som et vigtigt led i kontakten mellem det danske mindretal og Danmark. Der er ingen tvivl om, at besøget betyder meget for de unge. Hvad der er det vigtigste for dem varierer meget. Men de får stort set alle noget nyt med hjem. For Grænseforeningen giver besøget en god kontakt til de unge og en mulighed for at synliggøre foreningens forskellige aktiviteter, som de unge, når de flytter til Danmark for at studere, kan engagere sig i.

Opgaver	Resultatkrav	Resultatmål	Vægt i pct.
4.4.1 Gennemføre årligt besøg for afgangselever fra Duborg-Skolen og A.P. Møller Skolen i København	Give afgangseleverne mulighed for at besøge København. Give alle noget ny viden med hjem.	220 deltagere.	
I alt			5,1

4.5 Folkemødet på Bornholm

Formål

Formålet er at øge vidensniveauet i Danmark om det danske mindretal i Sydslesvig. Dette gøres ved at være til stede på forskellige platforme som f.eks. en historisk platform (Historiske Dage i København), en pædagogisk platform (Læringsfestival i Bella Centret), en ungdoms-platform (Ungdommens Folkemøde i København), en turisme-platform (Ferie for Alle i Herning) og en politisk platform som Folkemødet på Bornholm. Grænseforeningen og SSF er til stede på alle ovennævnte platforme, men tilstedeværelsen på Folkemødet på Bornholm er nu så stor en succes, at vi efter en tre-årig projektperiode inddrager Grænseforeningen og mindretallets fremtidige deltagelse via resultataftalen mellem Grænseforeningen og Sydslesvigudvalget.

Baggrund

Det tidligere projekt har stimuleret det brede samarbejde mellem Grænseforeningen og de deltagende sydslesvigske foreninger. Projektet gav mulighed for, at op mod 100 deltagere fra Sydslesvig og Grænseforeningen, heraf 50-60 unge kunne deltage i Folkemødet. Det store antal har sat et tydeligt præg på Folkemødet og hele deltagelsen må efter de tre første år betegnes som en klar succes, der bør fastholdes og udbygges.

Opgaver	Resultatkrav	Resultatmål	Vægt i pct.
4.5.1 Synlighed	At det danske mindretals organisationer er repræsenterede og synlige i debatter i både teltet og på folkemødepladsen. At der deltager 50-60 unge sydslesvigere, der er en del af elevambassadørerne eller Sydslesvig Crew.		
4.5.2 Antal tilhørere	Antallet af tilhørere skal optælles.	Tilhørerantal på i gennemsnit 30 pr. programpunkt i teltet.	
4.5.3 Folkelig debat	Afhængig af typen af arrangement, skal der etableres en folkelig debat, hvor alle kan komme til orde.	Fem indlæg fra tilhørerne pr. programindslag.	
I alt			16,0

5. Bevilling, resultatvurdering og regnskabsaflæggelse

5.1. Bevilling

Sydslesvigudvalget yder i 2022 et samlet driftstilskud til Grænseforeningen på i alt 4.108 t.kr., jvf. nedenstående detailbudgetter:

5.1.1 Bevilling til Grænseforeningens kommunikation (1.000 kr.):

5.1.2 Bevilling til Dansk-sydslavisk skolesamarbejde o.a. personlige møder (1.000 kr.):

Løn	474
Kørselsgodtgørelse	70
Fremstilling af pr-materiale	12
Ferierejser	0
Andre udadvendte aktiviteter (feriemesse m.v.)	32
Seminar friskoler	35
Efterskoleprojekt	34
I alt	657

5.1.3 Bevilling til Grænselandet og undervisning (1.000 kr.):

Løn	650
Rejseudgifter	22
Ambassadørudsendelse	60
Uddannelse m.m.	119
Undervisningsmateriale til grundskole	40
Undervisningsmateriale til ungdomsuddannelser	20
Diverse materialer	8
Informationsopgaver (hjemmeside, udsendelse m.m.)	15
Messer og festivaler	50
Kurser/konference	30
Undervisningsforløb, temadage og workshop	5
I alt	1.019

Løn	650
Kørsel m.v.	25
5.1.1 Grænseforeningens kommunikation	1.564
Freelance (journalister og fotografer)	50
5.1.2 Dansk-sydslavisk skolesamarbejde	657
5.1.3 Grænselandet og undervisning	1.019
5.1.4 13. årgangs informationsbesøg i København	210
5.1.5 Folkemødet på Bornholm	659
I alt	4.108

5.1.4 Bevilling til 13. årgangs informationsbesøg i København (1.000 kr.):

Lønomkostninger	53
Bustransport til København	72
Overnatning	51
Lokaleleje, oplægsholdere	5
Diverse	29
I alt	210

5.1.5 Folkemødet på Bornholm (1.000 kr.):

Leje af areal	32
Leje af telt	72
Skærm, lyd m.v.	5
Løn	142
Rejseomkostninger, telefon, husleje mv. projektkoordinator	25
Rejseomkostninger og forplejning voksne	261
Rejseomkostninger og forplejning unge	67
Events	30
Markedsføring	10
Diverse omkostninger	15
I alt	659

5.2. Udbetaling

Driftstilskuddet til Grænseforeningen afholdes af § 21.91.01. Danske Kulturelle anliggender i Sydslesvig. Grænseforeningen modtager tilskuddet i fire rater, der udbetales forud.

5.3. Ikrafttrædelse

Aftalen træder i kraft den 1. januar 2022 og løber indtil den 31. december 2022, hvor aftalen ophører med mindre andet aftales. Efter enighed mellem aftalens parter kan der justeres i aftalens opgaver i aftaleperioden. Jf. Sydslesviglovens § 21 har Grænseforeningen pligt til at indberette opståede ændringer i deres virke, der har betydning for, om støtten anvendes eller vil blive anvendt til formålet, til Sydslesvigudvalget og undervisningsministeren.

5.4. Resultatvurdering og opfølgning

Årlig vurdering af resultatkrav og mål

Grænseforeningen skal for 2021 til Sydslesvigudvalget og kulturministeriet udarbejde og fremsende en årsrapport, herunder et årsregnskab samt et revisionsprotokollat, med oplysninger om tilskuddet fra Kulturministeriets anvendelse senest 1. juni 2023.

Sammen med årsregnskab og revisionsprotokollat indsendes ledelsens stillingtagen. Ledelsens stillingtagen skal være underskrevet af ledelsen. Af ledelsens stillingtagen skal det fremgå, hvordan ledelsen forholder sig til revisors eventuelle anbefalinger og kritiske bemærkninger i revisionsprotokollatet for det pågældende år.

Kulturministeren afgiver en opfølgingsrapport til Sydslesvigudvalget om de modtagne årsrapporter med en vurdering af, om driftstilskuddet er anvendt i overensstemmelse med udvalgets afgørelse, jf. Sydslesviglovens § 19. Den samlede målopfyldelse drøftes på et årligt møde mellem Sydslesvigudvalget og bestyrelsen for Grænseforeningen. Drøftelsen tager særlig sigte på vurderingen af opfyldelsen af resultatkrav, hvor målopfyldelsen beror på en konkret og/eller skønsmæssig vurdering.

Halvårlig status

Som led i Sydslesvigudvalgets tilsyn skal Grænseforeningen derudover aflevere en halvårsstatus, som skal være Sydslesvigudvalget i hænde senest d. 15. juli 2022. Denne halvårsstatus skal indeholde en foreløbig afrapportering på de opstillede mål, samt på foreningens virke generelt.

Bekræftelse af igangværende aktivitet

Endvidere skal Grænseforeningen senest to uger forud for hver tilskudsudbetaling til Sydslesvigudvalgets sekretariat fremsende en bekræftelse på, at aktiviteten fortsat er i overensstemmelse med de i aftalen indeholdte mål- og resultatkrav, jf. Sydslesviglovens § 12 stk. 7.

5.5. Genforhandling

Genforhandling af aftalen kan finde sted ved væsentlige ændringer af det grundlag, hvorpå kontrakten er indgået, når der foreligger væsentlig misligholdelse fra en af aftaleparterne og i øvrigt når parterne er enige herom, jf. Sydslesviglovens bestemmelser herom.

5.6. Regnskab og revision

Årsrapport og revisionsprotokollat skal være forsynet med bestyrelsen for Grænseforeningens originale underskrifter. Årsrapporten udarbejdes i henhold til bekendtgørelse om regnskab for, revision af og indhentning af oplysninger fra foreninger og organisationer m.v., der modtager tilskud fra Sydslesvigudvalget nr. 1594 af den 14. december 2015.

5.7. Misligholdelse/opfølgning

Sydslesvigudvalget kan træffe afgørelse om, at tilskud helt eller delvis tilbageholdes, jf. Sydslesviglovens § 20 stk. 2

5.8. Opsigelse

Opsigelse i forbindelse med misligholdelse af kontrakten kan ske med henvisning til § 20 i Sydslesvigloven.

Flensborg, den xx. januar 2022

Christian Juhl
Formand for Sydslesvigudvalget

Peter Skov-Jakobsen
Formand for Grænseforeningen

Bilag 1

Anvendt regnskabspraksis

Årsregnskabet for Grænseforeningen for 2020 er aflagt efter vedtægternes bestemmelser og god dansk regnskabsskik for almenvelgørende og almennyttige foreninger samt bekendtgørelse nr. 1594 af 14. december 2015, som beskrevet nedenfor.

Formålet med årsregnskabet er at give et retvisende billede af foreningens aktiviteter for regnskabsperioden.

Årsregnskabet er udarbejdet efter samme regnskabspraksis som sidste år. Sammenligningstallene for 2019 er dog tilrettet, således at regnskabet er i overensstemmelse med bestyrelsens beslutning om en hensættelse på 4 mio. kr. til udvikling af lokalforeninger. Der er overført 4 mio. kr. fra egenkapitalen til hensættelser under egenkapitalen. Samtidig er forbrugt i 2019 på 292 t.kr. vist særskilt under resultatdisponering og hensættelser under egenkapitalen.

Generelt om indregning og måling

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes, herunder indregnes værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser. I resultatopgørelsen indregnes ligeledes alle omkostninger, herunder afskrivninger og nedskrivninger.

I balancen indregnes aktiver, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde foreningen, og aktivets værdi kan måles pålideligt. Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå foreningen, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt. Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser som beskrevet nedenfor for hver enkelt regnskabspost.

Visse finansielle aktiver og forpligtelser måles til amortiseret kostpris, hvorved der indregnes en konstant effektiv rente over løbetiden. Amortiseret kostpris opgøres som oprindelig kostpris med fradrag af eventuelle afdrag samt tillæg/fradrag af den akkumulerede amortisering af forskellen mellem kostpris og nominelt beløb.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige tab og risici, der fremkommer inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

RESULTATOPGØRELSEN

Generelt

Resultatopgørelsen opstilles, så den bedst muligt viser foreningens aktiviteter i regnskabsåret.

Indtægter

Medlemskontingenter omfatter indbetalte kontingenter, som kan henføres til regnskabsåret. Bidrag, arv og gaver indtægtsføres i resultatopgørelsen i det år, hvor beløbene indbetales til foreningen. Acontobidrag indtægtsføres først, når det endelige bidrag kan opgøres pålideligt.

Ubenyttede bidrag til bestemte formål overføres til kommende år og holdes adskilt fra foreningens egenkapital.

Omkostninger - generelt

Omkostninger generelt omfatter lokaleleje, administration og øvrige omkostninger til brug for foreningens formål og projekter. Omkostningerne indregnes i det år, de vedrører. Anskaffelser af driftsmidler m.v. omkostningsføres fuldt ud i anskaffelsesåret.

Personaleomkostninger

Personaleomkostninger omfatter løn og gager, inklusiv feriepenge og pensioner samt andre omkostninger til social sikring mv. for foreningens medarbejdere. I personaleomkostningerne er fratrukket modtagne godtgørelser fra offentlige myndigheder. Omkostningerne indregnes i det år, de vedrører.

Afskrivninger

Afskrivninger foretages lineært over den forventede brugstid, som er:

	Antal år
Bygninger (Østerhedevej 1, Højer)	50
Større anskaffelser af driftsmateriel, inventar og software	3 til 5

Der beregnes ingen restværdi. Grunde afskrives ikke. Afskrivning på omkostninger til udvikling af Grænseforeningens hjemmeside indgår i regnskabsposten drift af hjemmesiden under PR og kommunikation.

Finansielle poster

Finansielle indtægter og omkostninger indregnes i resultatopgørelsen med de beløb, der vedrører regnskabsåret. Finansielle poster omfatter renteindtægter og -omkostninger samt realiserede og urealiserede kursgevinster og -tab vedrørende værdipapirer.

BALANCEN

Immaterielle anlægsaktiver

Udviklingsomkostninger, der er klart definerede og identificerbare og hvor det er hensigten at fremstille og anvende projektet, indregnes som immaterielle anlægsaktiver, hvis der er tilstrækkelig sikkerhed for, at projektet skaber merværdi for foreningen. Øvrige udviklingsomkostninger indregnes som omkostninger i resultatopgørelsen, efterhånden som omkostningerne afholdes.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug. Renter af lån til at finansiere fremstillingen indregnes ikke i kostprisen.

Materielle anlægsaktiver

Grunde og bygninger samt større anskaffelser måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger eller til genindvindingsværdien, hvor denne er lavere.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug. Renter af lån til at finansiere fremstillingen indregnes ikke i kostprisen.

Værdiforringelse af aktiver

Den regnskabsmæssige værdi af anlægsaktiver, der ikke måles til dagsværdi, vurderes årligt for indikationer på værdiforringelse ud over det, som udtrykkes ved afskrivning.

Foreligger der indikationer på værdiforringelse, foretages nedskrivningstest af hvert enkelt aktiv henholdsvis hver gruppe af aktiver. Der foretages nedskrivning til genindvindingsværdien, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Som genindvindingsværdi anvendes den højeste værdi af nettosalgspris og kapitalværdi. Kapitalværdien opgøres som nutidsværdien af de forventede nettopengestrømme fra anvendelsen af aktivet eller aktivgruppen samt forventede nettopengestrømme ved salg af aktivet eller aktivgruppen efter endt brugstid.

Finansielle anlægsaktiver

Finansielle anlægsaktiver omfatter modtaget arvemidler og gaver i form af værdipapirer. Beholdningerne optages til kursværdi på balancedagen.

Øvrige unoterede værdipapirer måles til kostpris. Såfremt de skønnes varigt at have lavere værdi end kostpris, er de nedskrevet til den skønnede værdi.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominal værdi. Værdien reduceres med nedskrivning til imødegåelse af forventede tab.

Nedskrivning til imødegåelse af tab opgøres på grundlag af en individuel vurdering af de enkelte tilgodehavender.

Værdipapirer

Beholdning af officielt noterede værdipapirer, herunder værdipapirer m.v. hidrørende fra i årenes løb oplagte gaver/arvemidler til fri rådighed, optages i balancen til kursværdi på statustidspunktet. Såvel realiserede som urealiserede kursgevinster og –tab indgår i resultatopgørelsen.

Likvider

Likvider omfatter indestående i pengeinstitutter og kontantbeholdninger.

Langfristede gældsforpligtelser

Gældsforpligtelser omfatter gæld vedrørende modtaget arvemidler og gaver samt gæld relateret til indefrysning af feriemidler. Der måles til amortiseret kostpris, hvilket svarer til nominal værdi.

Kortfristede gældsforpligtelser

Gæld måles til amortiseret kostpris svarende til nominal værdi.

Bilag 2

Handlingsplan 2022

Intern aktivitet

Servicere sendemandsmøde, bestyrelse og udvalg samt formandskab.

Konkretisere debatten om Grænseforeningens fremtidsperspektiver efter 2021, herunder udarbejde en strategi for foreningens arbejde frem mod 2025.

Støtte og servicere foreningens lokalforeninger bedst muligt, herunder gennemføre fire årlige lokalforeningsmøder, redigere og udsende programmer, administrere medlemsdatabase, stå for kontingentopkrævning, kalender, udsendelse af Dybbølmærker m.v.

De to foreningskonsulenter, der indtil efteråret 2022 skal støtte lokalforeningernes arbejde, skal fortsat have tydeligt fokus på fornyelse og udvikling. F.eks. støtte og servicering af lokalforeningernes arbejde for at hverve nye medlemmer, herunder fortsat udvikle og vedligeholde en såkaldt "festival-kit", vejledninger til bestyrelsesarbejdet, fokus på generationsmøder, temamøder og "fremtidsværksteder" regionalt og lokalt.

Styrke indsatsen for bedre kontakter mellem Grænseforeningens lokalforeninger og foreninger i Sydslesvig.

Forbedre brugervenlighed for lokalforeningernes brug af medlemsdatabasen, herunder udvikle tilmeldingsmoduler til arrangementer.

Udsende "Nyt fra generalsekretæren" til lokalforeninger med jævne mellemrum.

Udarbejde og afrapportere resultataftaler og projektbevillinger.

Fortsat tilpasse økonomistyring og regnskabsaflæggelse.

Fortsat vurdere fondes og legaters relevans ud fra størrelse og formål og i samarbejde med fonds- og legatbestyrelserne administrere og udarbejde regnskaber for 27 legater og fonde.

Administrere Arveprins Knuds Kollegium i samarbejde med kollegiets bestyrelse og kollegianerne.

Afholde kurser for lokalforeninger med fokus på Collect medlemsdatabase, Office 365 og sociale medier.

Fastholde samarbejdet i de nationale foreningers netværk.

Ekstern oplysende aktivitet

Udgive Magasinet Grænsen seks gange årligt.

Skrive og publicere artikler og nyheder på hjemmesiden

Udarbejde pressemeddelelser

Udsende nyhedsbreve

Yderligere optimere Grænseforeningens tilstedeværelse og synlighed på sociale medier, herunder opnå større spredning af artikler, arrangementer m.m. Fortsat arbejde med at få flere følgere på Facebook.

Gennemføre og afslutte den A.P. Møller støttede digitale oprustning ved hjælp af korte videofilm til foreningens platforme.

Udgive brochure om Undervisningstilbud/Elevambassadører og Kulturmødeambassadører.

Deltage i Folkemødet på Bornholm, der nu er indarbejdet i foreningens Resultataftale. Telt med aktiviteter i samarbejde med SSF/Det danske mindretal og Sydslesvigudvalget. Fastholde samarbejdet med Grundtvigsk Forum.

Deltage i og synliggøre Grænseforeningen ved Årsmøderne i Sydslesvig, Ungdommens Folkemøde i København, Kulturmødet på Mors, Feriemessen i Herning, Historiske Dage i København, Lærfest i Aarhus og København. Hvor det er muligt, inddrages lokalforeninger i disse aktiviteter.

Hver enkelt af aktiviteterne forudsætter et stort og grundigt forberedelsesarbejde, god intern kommunikation med lokalforeninger og netværk samt præcision med aftaler og logistik.

Gennemføre et ugekursus i samarbejde med Rødding Højskole.

Intensivere samarbejdet med de sydslesvigske organisationer og Det sydslesvigske Samråd, hvor det er relevant, herunder deltage i diskussionen om effektivisering og omstrukturering af de sydslesvigske foreningers arbejde. I samarbejde med SSF planlægge og gennemføre det årlige delegationsbesøg i København.

Intensivere samarbejdet med Dansk Folkeoplysnings Samråd, Grundtvigsk Forum, Foreningen Norden, Efterskoleforeningen, Dansk Friskoleforening og andre folkeoplysende foreninger med henblik på at styrke foreningens folkeoplysende arbejde om det danske mindretal.

Fastholde og udvikle Kulturmødeambassadørkorpset, herunder rekruttere og uddanne KMA'ere, gennemføre dialogmøder og synliggøre aktiviteterne maksimalt.

Indgå samarbejde med Kultur og Sprogødestudier/RUC om kurser og praktikpladser til studerende i sekretariatet.

Undervisning og børn og unge

Realisere aktiviteter i henhold til Sydslesvigudvalgets bevillinger:

Gennemføre 13. årgangs informationsbesøg i København

Genetablere og styrke udveksling af og møder mellem sydslesvigske og rigsdanske børn på så mange forskellige platforme som muligt.

Styrke udvekslings- og mødeaktiviteter

Fastholde og udvikle indsatsen for at synliggøre grænselandet i grundskole og ungdomsuddannelser ved hjælp af undervisningsmateriale, Elevambassadører, foredrag og kurser, efterskoleaktiviteter og muligheden for at tage 10. klasse på en dansk skole i Sydslesvig. Herunder øge interessen hos danske skoler og uddannelsesinstitutioner for lejrskole- og studieophold i Sydslesvig.

Videreudvikle og formidle undervisningsmaterialet IetGrænseland.dk, herunder bearbejdning af dele af hjemmesiden (www.imGrenzgebiet.de) til brug på tyske uddannelsesinstitutioner i Slesvig-Holsten.

Styrke samarbejdet med de faglige foreninger både i grundskolen og på ungdomsuddannelserne.

Samarbejde med relevante undervisningsforlag om undervisningsmateriale.

Fastholde og udvikle samarbejdet med Dansk Skoleforening og Efterskoleforeningen om at motivere og støtte flere unge sydslesvigere til at tage på danske efterskoler.

I samarbejde med SdU gennemføre et weekend-seminar for hjemvendte sydslesvigske efterskoleelever.

Støtte Grænseforeningens Ungdom (GFU) som et samlende netværk med unge fra alle Grænseforeningens aktiviteter.

I samarbejde med GFU sikre, at unge fra Grænselandet deltager i Roskilde Festival

Minority Changemaker Programme

Gennemføre det 12 uger lange højskolekursus ”Minority Changemaker Programme i samarbejde med Jaruplund Højskole. I forbindelse hermed udvikle samarbejdsrelationer til Syddansk Universitet/Center for Grænseregionsforskning, så en del af højskolekurset udløser ECTS-points til deltagerne. Fundraise til projektet. Sikre at kurset tilbydes i 2022 og årene fremover.

10. august 2021

Knud-Erik Therkelsen